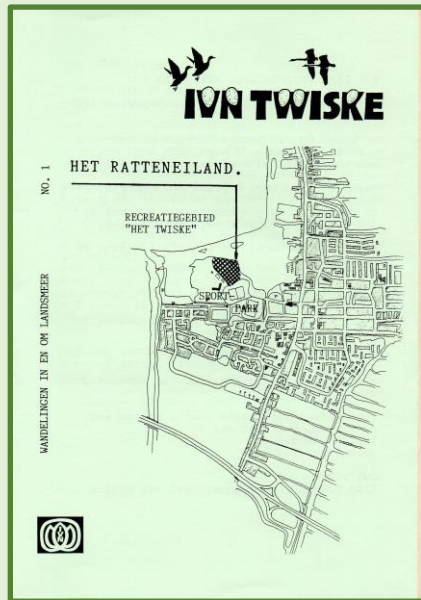

Natuureducatie uitdragen Werkgroepen

Van werkgroep Ratteneiland tot Plantenwerkgroep

De natuurrijke historie
van IVN Twiske

1984 tot 2024

deel 3

We schrijven 1981...

Ruud van Veen en Hans Band zijn de initiatiefnemers tot behoud van 2,3 ha natuurterrein in sportpark in Landsmeer. De daaruit voortvloeiende [werkgroep Ratteneiland](#) bestaat nog steeds en is immer actief.

Klik voor de historie van deze werkgroep én het Ratteneiland op [Historie Ratteneiland](#)

De 2de werkgroep die ontstond was de [werkgroep Informatiecentrum/Bezoekerscentrum](#).

Voor de historie hiervan verwijzen we naar <https://www.ivn.nl/app/uploads/sites/123/2024/01/historie-ivn-twiske-deel-2-bezoekerscentrum.pdf>

Beginjaren '80 werden er al excursies gegeven. In de toenmalige afdelingsblaadjes werden de excursies aangekondigd. Omdat er veel over dit grote aandeel in natuureducatie te melden is, wordt er in een aparte aflevering (deel 4) aandacht besteed aan de [werkgroep excursies](#).

In 1984 startte de [werkgroep Kinderkursus, later Kinderkursus, daarna Kinderactiviteiten](#) waar ook de [Twiskespeurders](#) onder vallen. In deel 5 wordt de rijke historie van deze werkgroep behandeld alsmede het Scholenwerk.

Ook de [vogelwerkgroep](#), opgericht in de jaren '90 zal een apart hoofdstuk (deel 6) krijgen omdat hier veel archiefmateriaal van is.

In 1984 worden in het afdelingsblaadje coördinatoren genoemd voor o.a. Milieu, Fietspaden, Boekenverkoop

Wat de **werkgroep Fietspaden** doet/deed is niet duidelijk te achterhalen omdat hier verder niets over vermeld wordt in afdelingsblaadjes en notulen.

Boekenverkoop viel onder werkgroep Informatiecentrum.

Coördinator van de **werkgroep Milieu** was Riëtte Schmeitz die in 1984 bijgaand verslag schreef van studiedagen. Verder was deze werkgroep niet lang actief.

Zure regen

Zure regen: hot item in de jaren '80.

Nu hebben we andere milieuproblematiek

Allereerst werd ons duidelijk gemaakt, dat het woord zure regen eigenlijk een verkeerd beeld geeft. Beter is het te spreken van een zure depositie. Ook verzurende luchtverontreinigingen (die op zich droog zijn) dragen bij tot de schade in het milieu.

Bij de verbranding van de fossiele brandstoffen (olie, kolen en in beperkte mate aardgas) komen stoffen vrij die met de zuurstof en het water in de lucht zuren doen ontstaan. Deze zuren kunnen over grote afstanden door de wind worden verplaatst. De schade die ontstaat, is dus niet altijd schade die wordt veroorzaakt door een bron in de directe omgeving. De Zeedse meren verzuren door zuren, die afkomstig zijn uit Duitsland en Nederland. Onder bepaalde omstandigheden kunnen in de lucht zulke hoge concentraties ontstaan, dat zij hinder en irritatie gaan geven. Op de lange duur kunnen we eigenlijk 4 groepen onderscheiden:

- aantasting van de gezondheid van de mens
- aantasting van planten en bomen
- aantasting van gebouwen
- aantasting van oppervlaktewater.

's Middags werd een wandeling door de stad Amsterdam gemaakt, om de aantasting van de gebouwen te laten zien.

In de nabeschouwing werd gepraat over de mogelijkheden die er zijn om luchtverontreinigingen, die verzuring van lucht én bodem teweegbrengen, samen met zaken als overbemesting - terug te dringen. Het was een technisch verhaal, waar je jezelf verder in moet verdiepen om de samenhang van het milieu te kunnen begrijpen.

Werkgroep Milieu

Riëtte Schmeitz-Janssen van de groep Milieu en Huishouden.

Door Milieudefensie zijn 2 studiedagen gegeven, die als onderwerp hadden:

18 februari Zure regen
25 maart Chemisch afval

Chemisch afval

Uit de inleiding bleek al vlug dat een van de grote problemen rond het chemisch afval de niet-sluitende wetgeving én de slechte controle was. Een groot gedeelte van het chemisch afval dat volgens de wet geen chemisch afval is, wordt gewoon gedumpt. Zoals bijv. 2 miljoen ton fosforgips (waarin zo'n 13.000 kilo niet afbreekbaar cadmium zit), 1 miljoen ton vliegias (zware metalen), en het huishoudelijke chemische afval. Van de stoffen, die wel onder de wet vallen, raakt jaarlijks zo'n 100.000 ton "zoek".

De verwerking van chemisch afval roept ook de nodige vraagtekens op:

- vervoer naar het buitenland oa. DDR kost nl met verwerken erbij een fractie van verwerken hier
- storten in zee
- illegaal storten

De laatste tijd zijn we nogal gekonfronteerd met de nodige gifschandalen zoals Lekkerkerk en de Volgermeerpolder. Een inventarisatie levert niet minder dan 4000 verdachte stortplaatsen in Nederland op.

Al met al was het een deprimerend verhaal. Maar 's middags hebben we in groepjes een model gemaakt, hoe je in je eigen woonplaats te werk zou kunnen gaan bij vermoedelijke verontreinigingen. Dit gaf ons weer het gevoel niet langer bij de pakken neer te hoeven zitten.

In de jaren '90 deed IVN Twiske via Caty Samsom (**werkgroep Kontakt kerken**) mee aan bijeenkomsten in de kerken rond levensbelangrijke vragen rondom natuur en milieu.

Wie wil meedoen .....

Al een jaar of wat vermeld dit blad in de adressenlijst een contact met de kerken.

Ook binnen de kerken dringt het besef door dat de vragen rondom natuur en milieu levensbelangrijke vragen zijn.

Gelukkig valt er in Landsmeer en omgeving veel te genieten van mooi groen, rust, vogels, water. Maar toch ... het niet-zorgvuldig omgaan met de natuur, het opsouperen van de natuurlijke hulpbronnen door en ten behoeve van mensen ... dat kan niet de bedoeling zijn van het leven.

Nee, steeds meer beseffen we in maatschappij en kerk dat de milieu-problematiek ook onszelf raakt. Wij zijn immers zelf onderdeel van de natuur; van die afhankelijkheid zijn we ons soms nauwelijks meer bewust. Tot zover zal u dit bekend in de oren klinken!

Nu mijn vraag: welke IVN-ers met interesse voor/of behorend bij één van de Landsmeerse kerkgenootschappen willen meedoen in een werkgroep die zich als taak stelt activiteiten te verzinnen en uit te voeren of te laten uitvoeren om de bewustwording terzake van natuur en milieu te stimuleren binnen de kerken in Landsmeer?

Deze werkgroep kan dan als tussenschakel functioneren tussen het IVN en de stuurgroep Conciliair Proces. De stuurgroep is organisatorisch ondergebracht bij het Oecumenisch Beraad Landsmeer en werkt voor de 4 Landsmeerse kerkgenootschappen.

Er is al een eerste bijeenkomst gepland en wel op 26 januari 1993, 20.30 u kunt zich opgeven bij Lidy Ridder of bij mij.

Caty Samsom

In de jaren '80 waren zowel Lidy Bolsman als Herma van Geel

betrokken bij de **werkgroep Kind en Dier in Ziekenhuis**

Een project vanuit landelijk IVN waarbij men met cavia's, konijnen en andere huisdieren naar het ziekenhuis ging om zieke kinderen afleiding te bezorgen.

Onduidelijk is of de **werkgroep Milieu** overging in **Landsmeer Natuurlijk**. Niet direct een IVN-werkgroep maar wel samenwerkend en deels gedraaid door IVN-leden. Eind jaren '90 werd er weer alarm geslagen en IVN-Twiske ingeschakeld om meer draagvlak te hebben.

LANDSMEER NATUURLIJK

Gifvrij groenbeheer is het streven van de projectgroep LANDSMEER NATUURLIJK. Een goede zaak en het is nog niet te laat. We kunnen leven zonder chemische onkruidbestrijdingsmiddelen (gif). Op dit moment wordt er in onze Gemeente nog gespoten met Gesatop, Weedol en Fyulan. Bijzonderheden hierover kunt u vinden in het boekje "Sputten kan niet meer" gepubliceerd door Vereniging Milieu Defensie.

AAN U LANDSMEERDERS DE KEUS!!!!!!!
Wilt u gif voor de deur of gaan we het overmatig groen anders te lijf. U kunt het beleid van de Gemeente en Landsmeer Natuurlijk om minder/veel gif te spuiten, steunen door b.v. handmatig mee te werken aan kruidverwijdering, waar dit echt nodig is. Ook kunt u uw woonomgeving vegen (5x per jaar is voldoende) en hier en daar een sprietje gewoon aksepteren. Er bestaat bovendien de mogelijkheid om kollektief een perk in de gemeente te verzorgen, uiteraard wel in overleg met de dienst groenvoorzieningen.

In de overgangperiode van chemische bestrijding naar een natuurlijk gifvrij beheer kunnen zich de volgende problemen voordoen:
- ongeremde groei van bepaalde gifbestendige kruiden en grassen
- konkurrentiestrijd tussen wilde planten onderling

Na een periode van enkele jaren herstelt het natuurlijk evenwicht zich en daarmee de gevarieerde wilde plantengroei uit de vroegere jaren van het menselijk ingrijpen met gif.
Wij vragen uw begrip voor de fase, waarin alles nog niet zo florissant lijkt te gaan.
We zijn op de goede weg!!!!!!!
Reacties n.a.v. deze folder kunt u richten aan: Landsmeer Natuurlijk
p/a Bep de Groot
Nijenrode 23
tel.4498

Protest tegen verboden onkruidbestrijdingsmiddel

Landsmeer- De natuurverenigingen IVN en Landsmeer Natuurlijk hebben schriftelijk bij de gemeente geprotesteerd tegen het gebruik van het onkruidbestrijdingsmiddel Sting. Ook GroenLinks zette in de raadsvergadering van 14 maart vraagtekens bij het gebruik van het middel.

Volgens de natuurverenigingen is het gebruik van Sting in Nederland al enige tijd verboden. Ook zijn de natuurverenigingen kwaad dat ze niet zijn geïnformeerd over het gebruik van het bestrijdingsmiddel. Tegen alle afspraken in werden Landsmeer Natuurlijk, afdeling Twiske van het IVN en de bevolking van het dorp te laat op de hoogte gesteld, zo staat in de brief aan het gemeentebestuur te lezen. De natuurverenigingen hebben het gevoel dat de gemeente

een 'onbetrouwbare partner' is en stellen dat er niets terecht komt van het voornemen van de gemeente om het onkruidbestrijdingsmiddel alleen in te zetten waar het echt nodig is. Wethouder M. Smid kon nog niet antwoorden op de vragen. In de vergadering van de commissie grondgebied van 7 mei zal het gebruik van Sting vermoedelijk aan de orde komen.

M. de Bruijn
Kempas 20-4-98

GEMEENTE LANDSMEER

VOORLICHTING ONKRUIDBESTRIJDING IN DE GEMEENTE LANDSMEER

Onkruidbestrijding op verhardingen en in de openbare voorzieningen in de gemeente Landsmeer vindt op de volgende plaatsen:

- met behulp van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen
- in handkracht en/of mechanisch (frezen, vegen, e.

Door de Raad is in 1985 vastgesteld dat het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen steeds verder te worden terug gedrongen. Door het gemeentebestuur is in kader de volgende werkwijze voor de chemische onkruidbestrijding in 1986 vastgesteld.

Op verhardingen

Geen chemische onkruidbestrijding wordt uitgevoerd op trottoirs, woonerven en in voetgangersgebieden. Wel wordt gespoten in de goten van de wegen en op plaatsen waar onkruiden voorkomen en/of zeker worden verwacht.

In de groenvoorzieningen

de openbare groenvoorzieningen wordt een minimaal gebruik gemaakt van de chemische onkruidbestrijdingsmiddelen. gespoten wordt in grote beplantingsvakken, in het wijkrietlanden, natuurgebieden, trapveldjes, etc.

openbare groenvoorzieningen zullen door de gemeente waar passend, kruiden worden gehandhaafd en/of gestrikt. boomchors worden aangebracht.

beperkt gebruik maken van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen de helpende hand willen toesteken.

uw woning en de verhardingen in voetgangersgebieden worden vrijgehouden van onkruid in dat u zelf geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen maakt.

De bevolking wordt door het gemeentebestuur geïnformeerd op prijs gesteld.

De werkgroep Landsmeer Natuurlijk is actief op dit gebied en wordt verzocht om alle steun te geven aan de werkgroep voor informatie kunt u terecht op het gemeentehuis bij dhr. Vos, afdeling groenvoorzieningen, tel. 3051 toestel 36.

Het gemeentebestuur van Landsmeer.

Landsmeer maakt kennis met 'de aardige kant' van onkruid

LANDSMEER — Voor de Projectgroep Landsmeer Natuurlijk en het IVN was het besluit van de gemeente Landsmeer om weer bestrijdingsmiddelen te gaan gebruiken reden genoeg om aandacht te vragen voor onkruid in Landsmeer. Woensdagavond werd de eerste 'onkruidexcursie' door het dorp georganiseerd, langs de brandnetels, het varkensgras en het herderstasje in de wijk Havezate.

Een tiental geïnteresseerden liet zich door bioloog Sjoerd Hoekstra, IVN-voorzitter Lady Ridder en Landsmeer Natuurlijk-representante Marian Spaander informeren over de aardige kanten van het onkruid.

De plantjes, die door de mensen voor het gemak maar onkruid genoemd worden, ontstieren volgens sommige burgers de omgeving. Voor anderen zijn de plantjes een sieraad. Sjoerd Hoekstra's eigen natuurtuin en de cultuurtuin van zijn buurman gaven al duidelijk een smaakverschil in natuurbeleving aan. Geïnteresseerden in al dat 'onkruid' in Landsmeer waren echter niet de mensen uit de doelgroep die het IVN en Landsmeer Natuurlijk op het

oog hadden. De gebruikers van onkruidbestrijdingsmiddelen en de klagers over onkruid in Landsmeer bleven thuis. Wel was Harry van Dijk van de Groenvoorziening Landsmeer aanwezig.

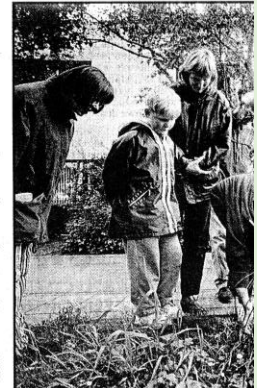
Tuincentrum

De onkruidexcursie leerde, dat je tussen tegels, langs garagemuren en in het gemeentebestuur mooie plantjes kon tegenkomen waar menig tuincentrum trots op kan zijn. Ruben, de jongste deelnemer aan de excursie, ging meermalen op de knieën om met een loupe de miniplantjes zoals varkensgras, herderstasje, tweeknopsvarkenskers te bekijken.

De witte-mans-footstep, oftewel grote weegbre kwam men regelmatig op z'n pad tegen. De suggestie van Sjoerd Hoekstra om door erg verstandige gemeente-plantsoenen, een boomchorspaadje aan te leggen, waar hondenbezitters hun hond kunnen uitlaten, werd door zijn gehoor positief ontvangen.

Hij attendeerde de mensen ook op een aantal opmerkelijke situaties in het wijkpark zoals een door brandnetel onzonde afvalbak en parkbankje. Voorbeelden van creatief omgaan met onkruid waren er te zien bij Lovestien, Giessenburg en de Burgweg. Er waren echter ook sporen van chemische bestrijdingsmiddelen te vinden bij Stoutenburg. Onkruid kan mooi zijn was de opinie. De vergeet-mij-nietjes, sylvatisch- en winterpostelein, ooevaarsbekken, paardestaart, heermoes, klein-kruiskruid mistaam niet in de parkjes en tussen de stoeptegels.

Wie geen onkruid wil moet gewoon z'n stoepje wat vaker vegen is het advies van het IVN en Landsmeer Natuurlijk.

Onkruid heeft ook z'n mooie kanten, leert Tiny Kuiper

LANDSMEER NATUURLIJK

Op vrijdagavond, 23 januari a.s. om 20.30 uur organiseert Landsmeer Natuurlijk een informatie-avond in de bibliotheek. Het I.V.N. heeft ons bovendien in de gelegenheid gesteld om de gehele maand januari, tijdens de tentoonstelling "Het behoud van Waterland" een thematafel voor Landsmeer Natuurlijk in te richten. Op deze avond zal als gastspreker optreden de hr. Kees Baart van de Stichting Natuurverrijking te Lekkerkerk.

Het thema van deze avond zal zijn:

"TERUG NAAR NATUURLIJK GROEN IN LANDSMEER"

"Natuurlijk" rekenen wij op jullie.

Met vriendelijke Groot,

Janna Schot

ief dd.9-4-98, betreffende onkruidbestrijding, die U van ons verdient enige aanvulling.

ijd om ons te beraden op een reactie m.b.t. de plannen van de te, de chemische onkruidbestrijding te starten in de eerste van april, was heel kort.

het gebeuren dat er onvolledige informatie in de passage die handelt over het toelatingsbeleid van het CTB. verontschuldigen hiervoor.

s namelijk geen weigering voor het toelaten van Sting maar de kant had de aanvraag voor de toelating niet ingediend, en daardoor geen verlenging gekregen voor Sting.

Omdat we er aan hechten de zaken zo voor te stellen als ze zijn geven we U deze extra details als aanvulling.

Onze vraag om de bespuitingen op te schorten blijft aan de orde op grond van de volgende punten:

- * Glyfosaat is geen onschuldig middel: Er wordt op veel grotere schaal gespoten dan: "In beperkte mate, als het echt niet anders kan".
- * Genoemde lokaties beslaan een flink oppervlak, ook langs het water, waar uitspoeling dreigt van herbiciden.
- * Op tijd gelegenheid voor I.V.N. en L.N. om de publicatie in te zien.
- * De bevolking op tijd informeren over tijdstip en vooral lokaties waar men gaat spuiten, zodat men bv. spelende kinderen en huisdieren weg kan houden voor enige tijd.

In de hoop U de correcte aanvulling te hebben gegeven, verblijven wij in afwachting van Uw bericht,

namens Landsmeer Natuurlijk   namens I.V.N. Twiske

c.c. gemeenteraadsleden

Vanaf 1984 was Sybren de Jeu de contactpersoon voor het organiseren van **Cursus, dia-avond en lezing**. Rond de jaren '90 werd deze taak overgenomen door het bestuur. Sinds 2023 heeft Ingrid Eegerdingk vanuit bestuur de coördinerende taak van **werkgroep Natuureducatie en activiteiten**. Hier vallen ook de lezingen onder. Per jaar wordt bekeken welke cursussen er gegeven worden en door wie.

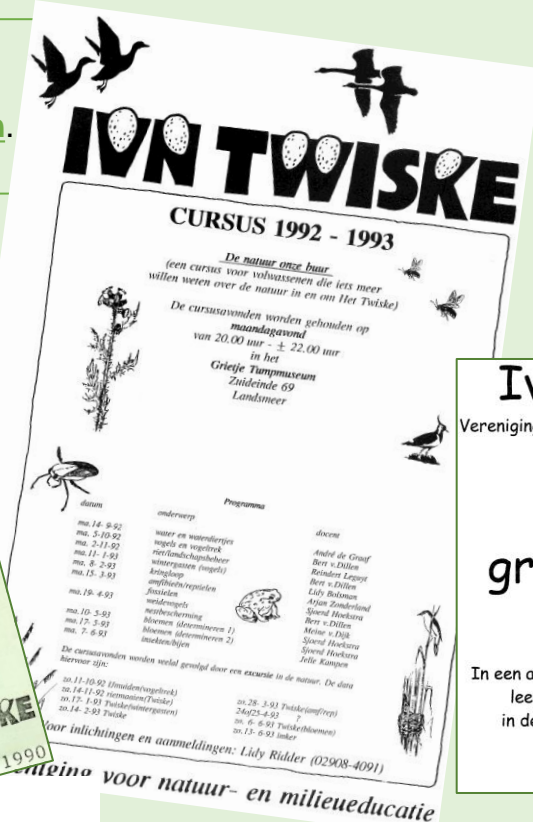
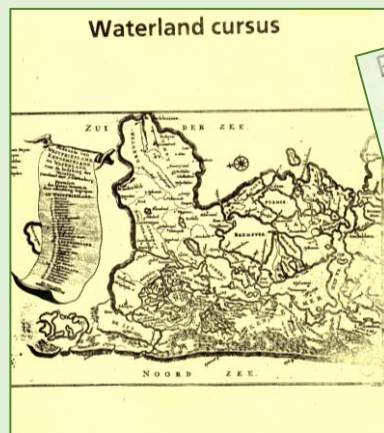
Onderwerpen van lezingen door de jaren heen:

- De natuur in Het Twiske
- Roofvogels en uilen
- Vogels herkennen
- Vleermuizen
- Orchideeën
- Natuur in uw straatnaam
- Extramadura
- Natuur in Indonesië
- Twiske van maand tot maand
- Slootleven
- Solitaire insecten

Er werden ook veel lezingen over Het Twiske gedaan op aanvraag voor organisaties, bejaardenhuizen, etc.

Onderwerpen van cursussen door de jaren heen:

- Waterland
- Basiscursus Natuur
- Roofvogels en uilen
- Vogels
- Planten determineren
- Groencursus
- Cursus Natuur in Stad en Dorp
- Cursus Natuur onze buur
- Floracursus voor beginners
- Paddenstoelen
- Oever- en waterbeheer
- Bomen
- Natuurgidsencursus
- Natuurgidsenopleiding

Ivn-Twiske
Vereniging voor natuur- en milieueducatie

start in januari 2008

een
groencursus

In een aantal lesavonden en excursies leert u meer over de natuur in de woonomgeving en Twiske

voor meer informatie:
Barbara Koppen

IVN TWISKE

Groencursus 2003

Wat: Op 1 september starten we met een cursus voor volwassenen die iets meer willen weten over de natuur in en om het Twiske.

Voor wie: Mensen die belangstelling hebben voor de natuur, maar nog niet zoveel weten van planten, dieren en hun samenhang.

Wanneer: 6 theorielessen op maandagavond van 20.00 - 22.00 uur (s) Na elke theorieavond is er aansluitend een excursie in en om het Twiske op zaterdag- of zondagochtend.

1 september - 7 september: water
15 september - 21 september: kringloop
23 september - 5 oktober: paddenstoelen
20 oktober - 25 oktober: beheer van rietland
3 november - 8 november: bodem Waterland
17 november - 23 november: vogels

Waar: Grietje Tumpmuseum (theorielessen op maandagavond) Zuiddeinde 69, 1121 DD Landsmeer

Plaatsen: Er kunnen maximaal 24 personen deelnemen.

Kosten: IVN-leden: € 30,00 inclusief cursusmateriaal en koffie/thee
Niet leden: € 40,00 inclusief cursusmateriaal en koffie/thee

Opgeven: Lidy Ridder 020-4824091
Barbara Koppen 020-4825723
De sluitingsdatum is 25 augustus 2003.

In 2004 organiseren we een vervolgcursus. Deze zal ook uit 6 theorielessen en 6 excursies bestaan. De onderwerpen zijn: bomen, amfibieën, zoogdieren, weidevogels, insecten en bloemen.

Vereniging voor natuur- en milieueducatie

IVN TWISKE

CURSUS: NATUUR IN ONS DORP

Van maart '95 t/m juni '96

11 maandagavonden en zondagse erna excursie

Plaats: Grietje Tumpmuseum

Doel: meer inzicht krijgen in de natuur in onze dagelijkse leefomgeving

PROGRAMMA:

datum	onderwerp	docent
ma. 20- 3-00	soortenlijst van het landschap	Bas v. Oel
zo. 24- 3-05	excursie in het IJperveld	Bas v. Oel
ma. 3- 4-05	voedsel in dorp en stad	Sjoerd Hoekstra
zo. 20- 4-05	excursie vogels in Landsmeer	Bert v. Dillen
ma. 11- 5-05	waterleiers	Bert v. Dillen
zo. 20- 5-05	sluizenwaaier	Andre de Graaf
ma. 29- 5-05	amfibieën en reptielen (onder voor- behoud) en visleiders	Arj. Zomerland
zo. 11- 6-05	amfibieën	Jan Steik
ma. 11- 6-05	ecologische groenbeheer	Jan Steik
zo. 11- 6-05	excursie v.d. Spier, Landsmeer	Frizc
ma. 3-10-05	hoe organiseren wij streefvissie- excursies (d.d. onderwerp heeft een nau- wkeurige lijst, met aandacht voor het over het oever met organisch afval in de bodem)	Wouterkei
zo. 8-10-05	excursie naar volkstuincomplex	Fr. Boerwinkels
ma. 11-10-05	zietken en glazen in oever- en moeraslin- en boswetingsadvies	Arco Goudrop
ma. 11- 1-06	soortenlijst van het water	Andre de Graaf
ma. 11- 2-06	knoppen van boom- en struikplanten	Mar. Buijsveld
zo. 11- 2-06	boerencursus in de hovevaste	Sjoerd Hoekstra
ma. 11- 3-06	natuurhistorische veranderingen	Mar. de Bie
zo. 11- 3-06	excursie naar rietlandsteriliserings- landweer bestuur (v.d. Oever)	Mar. de Bie
ma. 21- 4-06	over bestrijdingsmiddelen, etc.	Sjoerd Hoekstra
excursie 'Natuur in ons dorp'	Reinier Louyt	
ma. 3- 5-06	wat doe ik met al mijn tuintuiste grond?	Jelle Koojen
zo. 12- 5-06	excursie Lange Sluis	Jelle Koojen
ma. 1- 6-06	excursie met Helle	Jelle Koojen
zo. 3- 6-06	lijzen en lakkers	Jelle Koojen

Informatie bij Lidy Ridder (02908-24091)

IVN organiseert Natuurgidsencursus

Regio- De afdelingen 'Waterland' en 'Twiske' van het IVN (Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie) gaan een opleiding tot natuurgids verzorgen. De opleiding start in januari en zal 15 maanden duren. De cursus wordt gegeven op maandagavonden en zondagochtenden op verschillende locaties in de omgeving. De kosten zijn f 340,-.

Het IVN is een landelijke vereniging van vrijwilligers, die zich bezig houdt met natuur- en milieueducatie. Verspreid over het hele land zijn 180 afdelingen die activiteiten organiseren voor leden en niet-leden. In deze regio zijn twee afdelingen actief, 'Waterland' en 'Twiske'. Deze afdelingen gaan in januari een natuurgidsencursus organiseren. Het is de bedoeling dat aan het eind van de cursus de cursisten beschikken over kennis en vaardigheden om op treden als natuurgids, om andere natuuractiviteiten (mee) te leiden en organiseren of om op een andere manier actief te zijn in de natuur.

Er wordt geen basiskennis vereist. Alle benodigde kennis wordt tijdens de cursus aangeleerd. Enthousiasme voor de natuur is natuurlijk wel belangrijk. De cursus wordt gegeven door vijf docenten, die allen reeds natuurgids zijn. Daarnaast zullen er veel gastdocenten optreden, die elk hun eigen specialisme en stijl hebben. Elke twee weken zijn er twee lesonderdelen: een (theorie)les op maandagavond en een praktijklees/excursie op zondagochtend. Er zijn geen bijeenkomsten tijdens de vakanties.

De bijeenkomsten vinden wisselend plaats in Landsmeer, Purmerend en het IJperveld. Op 3 november is er een informatie-avond over de cursus in het Grietje Tump Museum aan het Zuiddeinde 69 te Landsmeer. Aanvang 20.30 uur.

Belangstellenden (ook voor de informatie-avond) worden verzocht zich van tevoren aan te melden via, tel: 020-4824091 of 0299-428488.

Koppen Regio 20-10-'97

Werkgroep Nuttige insecten/Insectenmuur

Opgericht in 2001 met als doel het creëren van nestelgelegenheid voor solitaire bijtjes en wespen.

Overleg oprichten nuttige insectenmuur met instructie bijenstal.

Datum: 21-2-2001
Locatie: beheersbureau Twiske
Aanwezig: Jelle Kampen (bijenteeltvereniging B. & O.)
Lidy Ridder (IVN)
Bert Oostergera (Het Twiske)
Marlies van Huis (Het Twiske, verslag)

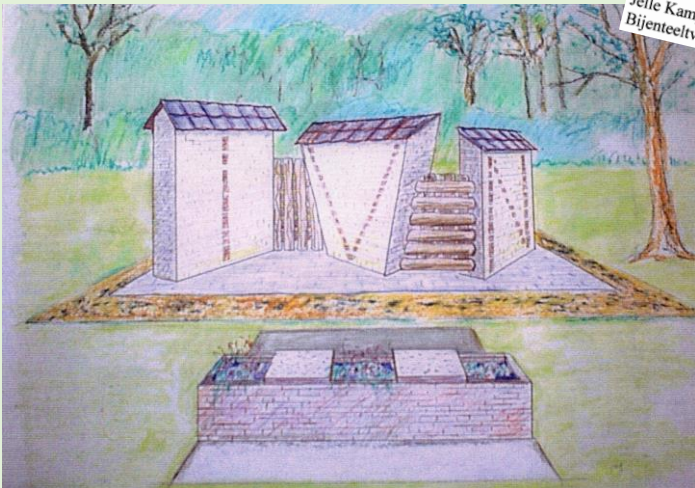
Instructiebijenstal voor 4 à 6 kasten en insectenmuur.

- Aanbieding van firma Homburg: beschikbaar stellen hout voor bijenstal en gebruik van werkplaats.
- Vrijwilligers van de vereniging bouwen de stal.
- Vóór de bijenstal beplanting aanbrengen, om publiek te weren.
- Aan de zijkant van de stal een deur maken.
- Een vrijboudend volk onderbrengen in een glazen behuizing.
- Snipperpaadjes aanleggen en infobordjes plaatsen.
- Letten op veiligheid en vandalismegevoeligheid.
- Goede afspraken maken over beheer en onderhoud.
- IVN is eventueel bereid een financiële bijdrage te leveren; staat positief tegenover locatie ook voor een insectenwand.
- Gebiedje ook aantrekkelijk maken voor vlinders.
- Bij bestrating van insectenmuur stenen goed vastleggen; op het dak geen riet, maar pannen (goed vastzetten).
- Het Twiske biedt aan te zorgen voor het zware materiaal (fundering) van insectenmuur.
- Fasering in de tijd aanbrengen: dit jaar bijenstal, volgend jaar insectenmuur.
- Streven: bijenstal in augustus gereed en dan demonstratiemiddag organiseren.

Actielijst

Schets maken met afmetingen e.d., aan de hand waarvan het terrein kan worden vrijgemaakt. Gegevens over circa twee weken op een rij.
Uitgaan van gefaseerde opzet, meer informatie verzamelen.
Informatie inwinnen over drachtplanten, passend in de omgeving:
Artikel toesturen over insectenmuur

Volgende bespreking: woensdag 9 mei a.s. 15.30 uur op het beheersbureau.

Jelle
allen
allen
Jelle

Wij hopen u dan ook 10 maart te ontmoeten.
Met vriendelijke groeten,

Jelle Kampen,
Bijenteeltvereniging Beemster en Omstreken

Na een werkbezoek elders ontstonden ideeën, door Ger Veuger in een ontwerp weergegeven. Een muur in 3 delen, onderling met elkaar verbonden. Muren met spouw met diverse materialen opgevuld. Verbindingsstukken met takken en stammetjes bekleed. Houten boom-schijven met geboorde gaten in diverse maten. Muren staan op 3 onderheide stelconplaten. Letters IVN d.m.v. ingemetselde bakstenen met gaten, dakpannen, rondom de gemetselde vloer zand met deels keien t.b.v. zandbijtjes.

Na oproep van Jelle in IVN-afdelingsblad werd de werkgroep Nuttige insecten/insectenmuur opgericht.

Beste natuur (en insecten) liefhebbers,
Vorig jaar hebben wij in o.a. het IVN Twiske blad een oproep gedaan met de bedoeling vrijwilligers te werven om nuttige insecten te beschermen.

De achtergrond van deze vraag om hulp is dat inderdaad vele nuttige en interessante insectensoorten momenteel in hun bestaan worden bedreigd. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het verloren gaan van geschikte plaatsen voor nestgelegenheid en anderzijds veroorzaakt door het verarmen van de flora die dient als hun voedselbron.

Binnen de Bijenteeltvereniging Beemster en Omstreken is er een werkgroepje opgericht die zich ten doel heeft gesteld nuttige insecten te beschermen. Dit denkt zij te doen door daadwerkelijk deze insecten te helpen met het vervaardigen en verspreiden van nestmateriaal. Maar ook zeker door voorlichting te verstrekken aan het grote publiek door het geven van demonstraties, lezingen en tentoonstellingen. Op deze wijze hopen wij begrip en interesse voor nuttige insecten te kweken.

Het zou heel leuk zijn als wij in onze eigen omgeving, samen met andere verenigingen iets zouden kunnen maken wat deze nuttige insecten daadwerkelijk zou helpen in hun strijd om het bestaan.

Wij nodigen u dan ook van harte uit om op **zondag 10 maart om 11 uur in het Info Centrum** in de Twiske polder deel te nemen aan een voorbespreking. De bedoeling is om informatie uit te wisselen en ideeën op te doen en om eens te kijken wat onze mogelijkheden en middelen zijn.

Hierbij voegen wij alvast wat leuke informatie bij. Het is geenszins de bedoeling om dit exact te kopiëren. Het is meer om ideeën op te doen.

Uw inbreng is van belang. De één kan goed metselen of timmeren, de ander heeft leuke creatieve ideeën of anderszins kennis in huis. Of het nu één groot object wordt of een heleboel kleintjes is niet van belang. Het gaat erom dat wij gezamenlijk iets van de grond kunnen krijgen om het insectenleven te beschermen.

Uitgangspunten voor relatie IVN Twiske/Recreatieschap het Twiske betreffende de Insectenwand.

Basis zijn de uitgangspunten Bijenvereniging/Rec.T. ivm Bijenstal.

- Rec T. is eigenaar van de insectenwand.
- Het onderhoud van de muur en de directe omgeving wordt verricht door IVN T. Het materiaal komt voor rekening voor Rec.T. tot een maximum van Euro 200.00 op basis van nota's.
- Het onderhoud wordt verricht in overleg met het Rec.T.
- IVN T. noch Rec. T. verplichten zich tot herbouw van de muur in geval van ernstige schade of aan het eind van de levensduur van de muur.
- Ik heb geen mening over de verplichting tot het houden van rondleidingen. Ik nl. niet hoe het nu gaat. Ik denk dat IVN T. zijn steentje voldoende bijdraagt in zover het gaat over het houden van excursies ed. in het T.
- De overeenkomst tussen Rec. T. en IVN T. geldt voor onbepaalde tijd. Beide partijen hebben de mogelijkheid eenzijdig op te zeggen, met inachtneming van een opzegtermijn van een jaar.

- Als IVN T juridische verantwoordelijkheden (bv. tav veiligheid en aansprakelijkheid) toebedeeld krijgt moet de taal van de overeenkomst wel juridisch zijn, zeker als het Rec.T. zo'n overeenkomst door een jurist wil laten opstellen. Ik ben daar overigens mordicus tegen.
- Als bestuur kunnen we dan niet meer gewoon losjes meegaan met de bewering dat we vallen onder bestaande verzekeringen. Het moet dan echt allemaal juridischer worden waar ik geen voorstander ben. Noch dat ik kan zien waarom her Rec.T. dat nu wel ineens wil.

Punt 1, Nuttige insectenmuur

Voor de uitvoering is idee opgedaan uit het bijgevoegde artikel (bijlage 1) uit het blad bijen.

Voor oprichting in het Twiske zijn enkele aanpassingen noodzakelijk o.a. voor veiligheid en vandalisme.

Moet nog verder uitgewerkt worden.

Punt 2, Instructiebijenstal

Door de bijenvereniging wordt met rood/wit lint in de bestaande bossage een oppervlakte uitgezet die door Het Twiske wordt vrijgemaakt. De bijenstal (bijlage 2) wordt door de bijenvereniging prefab gemaakt en in overleg met Het Twiske geplaatst. De buitenmaten zijn ca. 5 x 3 x 3 m. (l x b x h). Het hout hiervoor wordt door de fa. Homburg uit Oostzaan kosteloos ter beschikking gesteld. Het dak wordt met oud Hollandse pannen gedekt. Deze worden met parkers verankerd aan de panlatten.

De ideale fundering zou bestaan uit een laag aangeregen zand en 6 ^{51x50cm} ~~51x50cm~~ platen. (Zwaar materieel Twiske?)

In de bijenstal is ruimte voor ca 6 bijenvolken in kasten en enkele observatie volken. Deze observatie volken zijn vanaf de zijkant van de bijenstal door (gepantserd) glas te zien. Op deze wijze kan het publiek de bijen in hun natuurlijke nestbouw zien zonder dat bijen en publiek met elkaar in aanraking komen.

Aan de voorzijde van de bijenstal komt een afscherming om te voorkomen dat publiek in de aanvliegeroute gaat staan en bijen in haar of kleding verward raken (zie punt 4)

In de zijkant van de bijenstal zit een deur waarvan de beheerders en Het Twiske een sleutel hebben. Normaal zal deze deur gesloten zijn om ongewenst bezoek (vandalisme, ~~toegang~~) te weren.

Helaas is vandalisme niet uit te sluiten. De vereniging heeft dat op de heemtuin in Purmerend al ervaren. Hierdoor moeten wij ons echter niet laten ontmoedigen, maar trachten door een goed ontwerp de schade zo laag mogelijk te houden. Dit in overleg met verscheidene deskundigen (Het Twiske zelf etc.) De Duitse Bijenteeltvereniging heeft hier ervaring mee, zie artikel in bijlage 3.

Bij open dagen, tentoonstellingen etc. zal de bijenteeltvereniging demonstraties geven en voorlichting verstrekken. De bijenstal zal dan geopend zijn. De plaatsing van de bijenvolken in de kast zal zo zijn dat er het minste kans is op ongemakken voor het publiek.

Punt 3, Bestaande bijenstal.

Hierin zijn nog bijenvolken aanwezig. De bijenteeltvereniging zal voor verantwoorde verhuizing van de bijen zorgdragen (denk om de orientatie-eigenschappen van de bij). Vervolgens wordt de bestaande bijenstal gedemonteerd en afgevoerd.

Punt 4, afscherming van de aanvliegeroute.

De mooiste afscherming is die met een dichte, ondoordringbare, maar toch lage bossage. Het publiek kan dan vanaf een veilige afstand het drukke bijenverkeer zien, maar er niet mee in aanraking komen.

Geschikte planten hiervoor zijn o.a. Berberis Julianaea, Symphoricarpos var. .... Er wordt een grasstrook zwart gemaakt en beplant door de bijenteeltvereniging.

In eerste instantie wordt er een provisorisch hekwerk geplaatst (materiaal Het Twiske?) zodat het publiek niet per ongeluk door de nog kleine aanplant loopt en zo ongewild in de vliegeroute terecht komt.

Punt 5, Nieuw aan te leggen snipperpaadje

De Bijenteeltvereniging zet, in overleg met Het Twiske, met rood lint een paadje uit. Streven is om het bestaande bankje en prullenbak (no 6) gewoon te laten staan. Het Twiske draagt dan zorg voor verwijdering van de bossage en het aanbrengen van de snippers.

Punt 6, Bankje en prullenbak

Kunnen blijven staan

Punt 7, Drachtplanten

In de onmiddellijke omgeving kunnen enkele voor vlinders en bijen nuttige drachtplanten komen te staan. Keuze en aanleg hiervan zal in overleg met Het Twiske en het IVN plaatsvinden. Zowel het IVN als de Bijenvereniging zal literatuur en informatie verzamelen voor een goede keus van drachtplanten.

Goede informatie is o.a. te vinden in de boeken "Drachtplanten gids van de bijenteelt" van dhr Hensels en "De bonte barm" van prof Zonderwijk. Ook kan de vlinderstichting te Wageningen ons van informatie voorzien.

Bouw van de muur financieel mogelijk door:
 -Bouwbedrijf Homburg
 -Recreatieschap Twiske
 -Schipholfonds (deze laatste sponsor was niet meteen logisch om te benaderen maar uit oogpunt van overlast vliegtuigbewegingen boven het gebied toch aangevraagd)

Telefoonnummer 0297-327935
 Faxnummer 0297-344930
 Briefnummer 600/668
 Behandeld door I. Mulder
 Schiphol d.d. 17 september 2002

Bijlage Aanmeldingsformulier & Routebeschrijving

Betref: Uitreikingsbijeenkomst Stichting Het Schipholfonds

Geachte mevrouw Ridder,

Proficiat! Wij hebben het genoegen u een donatie te mogen uitreiken!
 Namens het bestuur van de Stichting Het Schipholfonds nodig ik u van harte uit om op donderdag 17 oktober 2002 om 15.30 uur aanwezig te zijn bij de uitreiking van de door Het Schipholfonds toegekende donaties.

Deze uitreiking vindt plaats bij Tuinbouwmuseum Stichting Historische Tuin Aalsmeer, Uiterweg 32 te Aalsmeer.

Op het aanmeldingsformulier kunt u invullen of u bij deze bijeenkomst aanwezig zult zijn en zo ja, met hoeveel personen. Graag ontvang ik vóór 11 oktober 2002 het aanmeldingsformulier retour.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met ondergetekende via bovenstaand telefoonnummer.

Graag tot ziens op **donderdag 17 oktober om 15.30 uur** in Aalsmeer.

Met vriendelijke groet,
 SCHIPHOLFONDS

 Ingrid Mulder
 Secretaris

Bouwers aan de insectenmuur:
 Ank, Cor, Ger, Gerard, Gerrit,
 Jelle, Leo, Lidy, Maartje, Marlies,
 Martelly, Yvonne +dochters

Insectenmuur in recreatiegebied Het Twiske met bijenact officieel geopend

Oostzaan - Drie grote vlaggen ontrokken op zondag 31 augustus de spiksplinternieuwe insectenmuur bij het Infocentrum van recreatiegebied Het Twiske 's ochtends aan het oog. Een grote menigte was op de been om het openen van de muur bij te wonen.

BoW

Opeens verscheen er een door een rookwolk omgeven imker die de microfoon pakte. Gerrit Prins, voorzitter van de bijenteeltvereniging Beemster en Omstreken stal samen met Lidy Ridder de show toen zij een act opvoerden over het ontstaan van de insectenmuur. Omringd door vele zomende en gonzende insecten vertellen de beide sprekers hoe het zo gekomen is en over de opzet en het doel van de muur.

Het Schipholfonds had een behoorlijke duut in het zakje gedaan waardoor deze muur gerealiseerd kon worden. "We zijn hier heel blij mee, zodat we ons nu kunnen verheugen in laagvliegende insecten op de 'Twiskebaan", grapte de voorzitter. Plots kwamen er vanuit het niets drie levensgrote bijen aanzoemen, een graafbij, een metselbij, een behangersbij, en een spontaan kwispelende 'bijenwolf'.

Huisvesting

Als de 'bijen' met een forse ruk de vlaggen weghalen, kunnen de vele aanwezigen aanschouwen waar het allemaal om gaat: huisvesting voor talloze solitair levende insecten. Een muur voorzien van gaatjes, rietjes, sprietjes, halsjes van kruiken, en behangen met plankjes en balkjes vol met voorgeboorde gaatjes, omgekeerde terracotta potten, noem maar op. Aan de achterkant van de muur zijn een paar balken gehangen, voorzien van doorzichtige slangetjes waar bijen hopelijk hun intrek in gaan nemen en hun eitjes in gaan deponeren. Als je goed kijkt zie je dat de balken scharnierend zijn gemaakt, waardoor de doorzichtige slangetjes zichtbaar worden, zodat je kunt

bekijken hoe de bijen zich daarin nestelen.

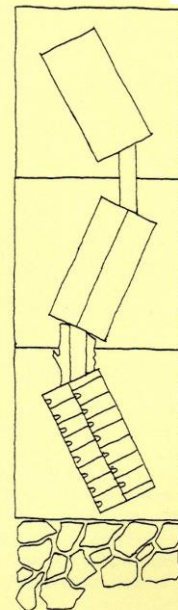
"Het is de bedoeling dat er een bloemenweide omheen komt, maar die is dit jaar mislukt omdat de voor dit doel gebruikte aarde uit het Twiske kwam. Deze aarde zat boordevol met zaad dat ons bloemenzaad veruit de baas was. Maar volgend jaar het hier geuren en kleuren van de bloemen", verzekert de voorzitter. Vlak bij de muur zijn twee luiken aangebracht die opgetild kunnen worden. Menig miertje en piertje heeft zich al comfortabel onder deze luiken genesteld. Een klein stukje ernaast staat een grote ronde watervoorziening annex composthoop, in de verwachting dat daar kleine waterdiertjes hun weg in zullen gaan vinden.

Voorafgaand aan de officiële opening hield H. van Halm, die regelmatig schrijft over solitaire wespen en bijen in dagblad Trouw, een dialezing. Hij vertelde over graafbijen en -wespen, hoe zij nestjes bouwen in de grond.

Dia's

Over metselbijen die hun 'huisjes' dichtmetselen met vochtig zand of leem, nadat er een eitje in gelegd is. Hij vertelde over de bijenwolf, die het gemunt heeft op honingbijen, die zij 'ontdoet' van de honing omdat zij daar zelf zo verzot op is, waarna de arme weerloze bij meedogenloos als voedsel wordt aangeboden aan haar telgen. Van Halm laat dia's zien van wolbijen die hun nesten bekleden met haren van planten en van de koekoeksbijen. Hij vertelt dat de koekoeksbij, net als een koekoek (vogel), haar ei legt in het nest van een ander. De larve ontwikkelt zich via het voer dat

nieuws voor hem bestemd is. De moeder koekoeksbij maakt het zich dus wel erg gemakkelijk. Er bestaan zo'n achtduizend bijen- en wespensoorten en miljoenen soorten andere insecten, waarvan al vele soorten zijn uitgestorven. Met deze insectenmuur willen de organisatoren, de Bijenteeltvereniging Beemster en omgeving en de I.V.N. samen met t Recreatieschap t Twiske, voorlichting geven over het nuttige leven van de vele insectensoorten. "Insecten zijn bijzonder belangrijk voor mens en dier. Gaat heen en vermenigvuldigt u in deze muur," met deze wijze woorden van de voorzitter is de insectenmuur officieel in gebruik genomen.

De ene soort is de andere niet

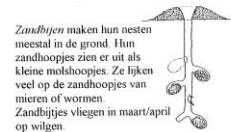
Elke bijen- en wespensoort heeft zijn eigen variant op de beschreven levenstypen. Vaak zijn de Nederlandse namen afgeleid van het gedrag of uiterlijk van de soort.

Behangersbijen bekleden de nestgang eerst met afgeknaagde stukjes blad. Daartoe hebben ze met hun kaken ovale tot cirkelvormige stukken uit bladranden geknipt. Het eitje wordt op een voedselpakkeetje in een stukje blad gelegd dat eerst tot een kokertje of soort vingeroedje gevormd is. Vaak wordt de nestgang ook afgedicht met een stukje blad. Er zijn meerdere soorten behangersbijen. Elke soort heeft haar eigen plantensoort waarvan het blad gebruikt wordt. De stukjes blad worden onder de buik gevoerd.

De Tuinmaskerbij bouwt lineaire nesten van achter elkaar liggende broedcellen. De wanden worden gemaakt uit stoffen geproduceerd door de klieren van dit bijtje. Met de tong wordt de substantie die zo ontstaan is, over de binnenwand van de cel en bij de nestopening uitgestreken. Na droging ontstaat een doorzichtig luidje.

Graafbijen graven evenals de graafwespen, zelf een nestje in de grond.

Zandbijen maken hun nesten meestal in de grond. Hun zandhoopjes zien er uit als kleine molshoopjes. Ze lijken veel op de zandhoopjes van mieren of wormen. Zandbijtjes vliegen in maart/april op wilgen.

Metselbijen plakken hun nestgangen dicht met vochtig zand of leem. Vaak worden oude kevergangen in hout gebruikt. Soms ook lege slakkenhuisjes.

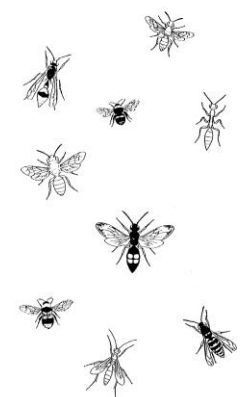
De Bijenwolf behoort tot de graafwespen. Zij graaft graag in de iets vastere steelwanden of horizontale bodems. Haar prooi bestaat vrijwel uitsluitend uit honingbijen. De honingbij, die zich bij de aanval probeert te verweren, heeft weinig kans want haar angel glijdt steeds weg van het gladde lichaam van de Bijenwolf.

Wolbijen (korte en brede lichaamsbouw) bekleden hun nest (in holle plantenstengels of in bergangen in dood hout) met haren van planten.

Bloedbijen zijn bloedrood en behoren tot de koekoeksbijen. Zij smokkelen hun ei bij een ander binnen. De larve ontwikkelt zich ten koste van de larve van de bij die het nest maakte. Een andere soort koekoeksbij is de wespbij, de naam zegt het al, het lijken net wespen.

Gebrukte informatie: folder P. van Dongel, Infoblad solitaire bijen en artikelen uit Trouw van H. van Halm

Informatie over Solitaire bijen en -wespen

Deze folder wordt u aangeboden door Bijenvereniging Beemster e.o. en IVN-Twiske

UITNODIGING
 voor de officiële opening van de
INSECTENMUUR
 in Het Twiske
 (Informatiecentrum, Noorderlaak 1 Oostzaan)

Zondag 31 augustus 2003
 11.00 uur: ontvangst met koffie.

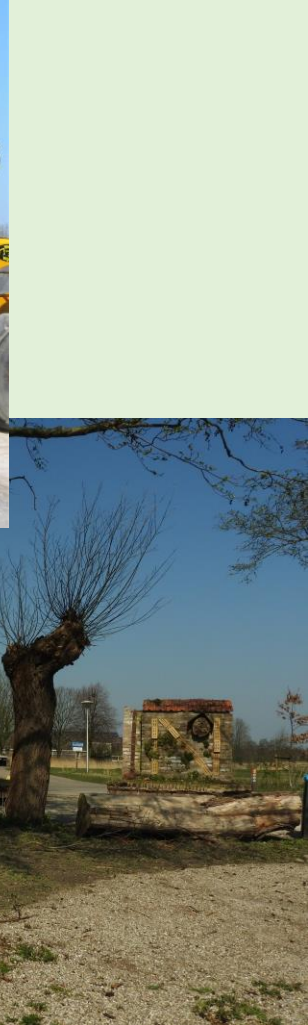
11.15 uur: korte dialezing over solitaire bijen door Henk van Halm (o.a. bekend door zijn wekelijkse natuurrubriek in Trouw).

12.00 uur: officiële opening van de insectenmuur voor en door insecten.

Na afloop wordt u een drankje en hapje aangeboden.

Indien u de opening bij wilt wonen, wordt u verzocht dit uiterlijk 28 augustus door te geven.
 Overdag 075-6844338 (Twiske, Marlies van Huis)
 s' Avonds 020-4824091 (IVN-Twiske, Lidy Ridder)

De muur, bedoeld om allerlei solitair levende bijen en wespen nestelgelegenheid te bieden, is een samenwerkingsproject van:
 IVN-Twiske
 Bijenteeltvereniging Beemster e.o.
 Recreatieschap Het Twiske

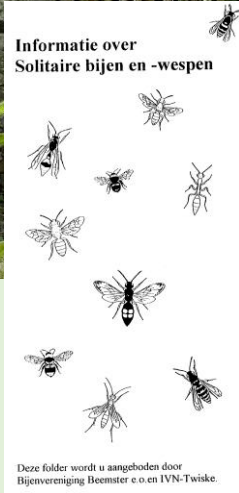
In april 2016 werd de insectenmuur vanaf het Beheerkantoor verhuisd naar Zorgboerderij De Marsen waar IVN Twiske haar thuisbasis kreeg nadat het bezoekerscentrum sloot.

Op de oude locatie werd de muur in 3 stukken gezaagd. De 3 delen op hun stelconplaten (2x2 meter) werden met groot materieel vervoerd. Een dag durende bezigheid. IVN Twiske was het recreatieschap erkentelijk voor het feit dat zij deze gigantische verhuizing mogelijk maakte.

Vanaf de installatie van de insectenmuur bij Zorgboerderij De Marsen bleek de nieuwe plek veel meer bezoekers te trekken dan op de locatie achter het voormalig BZC. Met regelmaat worden er door IVN Twiske activiteiten georganiseerd om meer mensen bewust te maken van het belang van solitaire insecten. Een van de vaste momenten is in april tijdens Heel Nederland Zoemt. Dan worden ook vaak zaadbommetjes en insectenhulpjes gemaakt. De **werkgroep Natuurbeheer Insectenmuur/Insectenhotel** bevindt zich momenteel in slapende vorm. Het onderhoud aan de muur is onderdeel van het beheer van het Scharrelerf bij zorgboerderij De Marsen.

In 2020 werd in overleg met de gemeente Landsmeer een insectenhotel gebouwd in het sportpark als onderdeel van het bloemenlint. Bouwers waren: Dick, Hans, Frank, Mario. Bij dat hotel is een informatiebord geplaatst ter bewustwording. Met daarop een link naar de website waarop de folders over solitaire insecten én over insectenhulp.

[Werkgroep Natuurbeheer Insectenmuur/Insectenhotel - Twiske \(ivn.nl\)](http://Werkgroep Natuurbeheer Insectenmuur/Insectenhotel - Twiske (ivn.nl))

In 2023 werd de **Plantenwerkgroep** opgericht in.

De plantenwerkgroep is een groep van enthousiaste actieve leden van IVN Twiske met een speciale interesse voor planten en bomen. Coördinator is Tanja Verbij.

De nadruk ligt op het delen van kennis en van ervaring tussen de werkgroep leden onderling en op het vergroten van de kennis van de flora in het Twiske en daarbuiten. Verder is het doel om ook activiteiten te organiseren voor mensen buiten de werkgroep.

De activiteiten zijn laagdrempelig, geschikt voor zowel 'beginners' als 'ervaren liefhebbers' op het gebied van wilde planten.

Wat gaat de werkgroep precies doen?

Organiseren van activiteiten zoals wandelingen, lezingen en kennisbijeenkomsten met als thema planten en bomen in de breedste zin van het woord. Met als doel kennis en verwondering overbrengen aan elkaar en derden.

Wil je meedoen of meer informatie krijgen, neem dan contact op met Tanja Verbij via plantenwerkgroep@ivntwiske.nl

Sinds 2023 is er een **Paddenstoelenwerkgroep** in oprichting. In de loop van 2024 worden doel en coördinator bekend.

